

[Arbejds- og boligministeren.]

til lov om midlertidige bestemmelser vedrørende rentegaranti for husmandskreditforeningernes kasseobligationer.

Som det vil være folketinget bekendt, har staten siden oprettelsen af de 2 husmandskreditforeninger i 1880 garanteret for renten for foreningernes kasseobligationer til en rentefod à 4 pct. Siden 1915 har garantien periodevis været udvidet til at omfatte kasseobligationer til en rente à 4½ og 5 pct. Den seneste lovbestemmelse herom, nemlig lov nr. 527 af 22. december 1948, jfr. lov nr. 203 af 30. maj 1952, udløber den 11. december termin 1957.

Siden foreningernes oprettelse er der sket en meget betydelig udvikling med hensyn til arten af de panter, hvori de pågældende foreninger yder lån. Dels er husmandsbrugenes standard forøget, dels har byernes udvikling medført, at man i stigende omfang giver lån til ikke-landbrugsejendomme. Hertil kommer, at foreningerne har ført en udpræget konsolideringspolitik, der har medført, at deres reserver nu er meget betydelige. Under hensyn til denne udvikling, der allerede tidligere har medført, at visse andre begunstigelser, nemlig retten til at rekvirere tingbogsattester mod nedsat gebyr, refusion af taksationsudgifter og lønninger til statens revisor, er blevet inddraget, har ministeriet taget under overvejelse, om garantien i dag har en sådan betydning, at der er grund til at forlænge de love, der nu udløber.

Ministeriet har allerede påbegyndt forhandlinger med foreningerne for at nå frem til eventuelle ændringer i de nugældende regler. Disse forhandlinger har imidlertid endnu ikke kunnet afsluttes og vil muligvis medføre, at der bliver tale om at foretage ændringer i andre bestemmelser vedrørende foreningerne, bl. a. med hensyn til lånegrænserne.

Jeg tillader mig derfor at foreslå den del af garantiordningen, der er tidsbegrænset, forlænget for 1 år, således at man kan benytte det kommende år til at fuldende forhandlingerne og finde en mere varig ordning på dette område.

Jeg anbefaler lovforslaget til det høje folketinges hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (*Lindberg*): Jeg skal herved tillade mig for det høje folke-

ting at fremsætte forslag til arvelov for Grønland.

Retstilstanden i Grønland er endnu på en række områder karakteriseret ved en opdeling af befolkningen i 2 grupper, for hvilke der gælder forskellige retssystemer.

På sådanne områder er danske undergivet almindelige danske love, grønlænderne derimod en uskreven og ofte uklar sædvane-ret.

Den deraf følgende usikkerhed med hensyn til, hvad der er gældende, er i det daglige liv mest følelig på person-, familie- og arverettens område, og efter gennemførelsen af loven om ægteskabs indgåelse og opløsning har man anset en kodificering af arverettens regler for mest påtrængende. Herved må også henses til, at det må anses for et vigtigt led i den stedfindende nyordning af det grønlandske samfund, at der så vidt muligt gennemføres retsenhed for alle, der bor i Grønland, således som det allerede er sket blandt andet inden for retsplejen, kriminalretten og til dels ægteskabsretten.

Efter de undersøgelser af de grønlandske retsregler, der er foretaget, må det antages, at de arveregler, som håndhæves i Grønland i dag, i det store og hele ligner dem, der gælder her i landet, dog med visse særprægede træk. Den hidtidige praksis fungerer tilfredsstillende, for så vidt angår størstedelen af boerne, som er af beskeden værdi. For de få større boer er der derimod et behov for faste regler, og med den stigende levestandard vil antallet af sådanne boer forøges.

Når man imidlertid nu ønsker gennemført fælles regler om arv og skifte efter alle i Grønland bosatte personer, er det som nævnt ikke muligt at bygge på en bestemt, særegen grønlandsk retsopfattelse, og det naturlige udgangspunkt for arbejdet med det fremsatte lovforslag har derfor måttet være gældende dansk ret.

Forslaget har i overensstemmelse med reglerne i landsrådslovens § 7 været forelagt det grønlandske landsråd første gang allerede i 1954; det blev da udsat til nærmere overvejelse og drøftelse i befolkningen, var igen på dagsordenen i 1955 og har endelig på landsrådets møde i sommeren 1956 været underkastet en meget indgående behandling.